

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет аудіовізуального мистецтва
Кафедра мистецтвознавства

ОСНОВИ МИСТЕЦЬКОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
021 «Аудіовізуальне мистецтво і виробництво»
ОПП «Кінотелеоператорство»,
«Фотомистецтво та відеографія»

Харків, 2026

УДК 7.01(073)

О-75

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 14 від 27.04.2026 р.)

Рецензенти:

Білик О. М., доктор педагогічних наук, доцент кафедри психології, педагогіки та філології ФКСК

Попова-Коряк К. О., канд. юрид. наук, старший викладач кафедри аудіовізуальних медіа та медіакомунікацій ФАВМ

Укладачі:

В. В. Лисенкова, доктор філософських наук, доцент;

Н.В.Мархайчук, кандидат мистецтвознавства, доцент;

Ю.О. Соловйова, кандидат педагогічних наук, доцент.

О-75 **Основи мистецької компаративістики** : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», ОПП «Кінотелеоператорство», «Фотомистецтво та відеографія» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуального мистецтва, Каф. мистецтвознавства ; уклад.: В. В. Лисенкова, Н. В. Мархайчук, Ю. О. Соловйова. Харків : ХДАК, 2026. 36 с.

Зміст курсу розкриває основні теоретичні аспекти історії образотворчого мистецтва; періодизацію культурно-історичних епох, видатних культурних діячів та митців. Для бакалаврів спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

УДК 7.01(073)

© Харківська державна академія культури, 2026 р.

© Лисенкова В.В.Мархайчук Н.В., Соловйова Ю.О., 2026 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦТВА	8
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО ДРАМИ	10
РОЗДІЛ 3. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО, МУЗИЧНИЙ ТЕАТР І ХОРЕОГРАФІЯ	11
РОЗДІЛ 4. ВІЗУАЛЬНІ ТА АУДІОВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	13 18
ТЕСТОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32

ВСТУП

Підготовка майбутніх фахівців із мистецтвознавчих дисциплін у сучасному культурному просторі з властивим йому духом плюралізму, за умови існування різноманітних форм, стилів та жанрів вимагає нового ставлення, нових підходів до викладання, що повинно сприяти росту творчого потенціалу студентів, підвищенню їх професійного рівня.

Культура та мистецтво як її вагома частина, що формувалися протягом століть, акумулюючи духовний світ, ментальність, позначені потужним морально-естетичним потенціалом. Це дозволяє в процесі вивчення курсу поєднувати пізнавальну мету з завданнями морально-естетичного розвитку студентів.

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу «Основи мистецької компаративістики» базуються на концепції професійного, всебічного, морального та естетичного виховання студентів, внаслідок чого викладання мистецтвознавчих дисциплін повинне передавати емоційно-ціннісний та моральний досвід поколінь, сприяти формуванню образного мислення.

Розділи методичних рекомендацій побудовані таким чином, щоб сприяти розкриттю сутності мистецтва, специфіки його розвитку, багато уваги приділено вивченню життя та діяльності видатних митців, ознайомленню з багатством виражальних засобів різних жанрів мистецтва, зі специфічними засобами вираження мистецької мови, композицією творів, термінологією тощо. В центрі уваги курсу знаходиться художній твір, який репрезентує характерні ознаки історико-художнього часу, найтипівіші риси індивідуального стилю кожного митця.

В основу структури кожного заняття покладено історичний принцип. Вивчаючи окремі історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, аналізуючи причини виникнення та зміни напрямів і стилів, студенти мають можливість узагальнювати та систематизувати різноманітну інформацію, розуміти логіку розвитку культури в цілому, відчутти значущість та місце національного мистецтва на тлі світових художніх явищ.

Заняття курсу побудовані на поєднанні історично-жанрового принципу з елементами стильового та портретно-біографічного. Ознайомлення з матеріалом здійснюється на основі аналізу творів мистецтва. Важливо в кожному з творів разом зі студентами знаходити щось особливе, новаторське, тобто в руслі індуктивного методу пізнання рухатися від конкретного до загального, від безпосереднього переживання художніх образів до

проникнення в світ митця та його історичний час, до розуміння загальних закономірностей розвитку як українського мистецтва, так і світового.

Невід'ємною частиною курсу є вивчення життєвого та творчого шляху того чи іншого митця, найвидатніших творів з його творчої спадщини. В контексті вивчення творчості кожного художника в цілому основна увага приділяється етапним творам, які найбільш характерні для творчого шляху митця, і стали важливими віхами в розвитку мистецтва.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни складається з чотирьох тематичних розділів:

1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦТВА
2. ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО ДРАМИ
3. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО, МУЗИЧНИЙ ТЕАТР І ХОРЕОГРАФІЯ
4. ВІЗУАЛЬНІ ТА АУДІОВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

Принципи відбору змісту та структурування матеріалу.

Відбір змісту та структурування матеріалу курсу базуються на таких принципах:

- *систематичності й системності* в навчанні, що пов'язане з планомірною організацією і проектуванням, а також встановленням тісного зв'язку між вивченими питаннями у відповідній послідовності;
- *науковості*, що передбачає покладення в основу роботи найсуттєвішого змісту науки, врахування закономірностей дидактики, логіки навчального предмета;
- *наочності*, основу якого становить необхідність звертатися до конкретних предметів, явищ, процесів, моделей або їх образних відтворень;
- *індивідуального підходу*, що перш за все враховує індивідуальні особливості студентів, а також забезпечує на цій основі підвищення якості навчання;
- *зв'язку навчання з життям*, що ґрунтується на необхідності використання теоретичних знань у практичних ситуаціях.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Дисципліна забезпечує формування та удосконалення знань здобувачів щодо можливостей проведення компаративного аналізу мистецьких практик.

Обсяг дисципліни складає 120 годин/4 кредити, з них аудиторних – 40 годин, самостійна робота – 80 годин. Розподіл за формами організації

освітнього процесу та видами навчальних занять: лекцій – 20 годин, семінарських – 20 год. Підсумковий контроль – залік.

Мета вивчення навчальної дисципліни – забезпечити глибоке засвоєння бакалаврами специфіки загальнотеоретичного осягнення компаративного підходу до мистецтва, володіння методологічними основами мистецтвознавчого науково-дослідного аналізу, застосування отриманого знання у організації творчої діяльності.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- усвідомити специфіку загальнотеоретичного розгляду мистецтва, відмінні риси світоглядних основ розвитку мистецької сфери суспільного життя;
- поглибити знання про центральні проблеми наукової думки стосовно мистецтва, базові мистецтвознавчі, естетичні поняття та категорії, які є необхідними для сучасного універсального розгляду сутності мистецтва;
- виявити специфіку пізнання мистецтва у різних сферах духовної рефлексивної діяльності: побутово-практичній, ігровій, міфологічній, художній, філософській, релігійній, науковій;
- поглибити знання про мистецтво як творчий процес, акцентувати увагу на таких його аспектах, як багатоманітність видів і жанрів, свідоме і несвідоме у творчості, творча інтуїція, інсайт, евристика, етапи і структура творчого процесу;
- розширити уявлення про теорію і метод та їх співвідношення у пізнанні мистецтва, про методологію як вчення про методи та систему методів наукового пошуку;
- систематизувати знання щодо новітніх тенденцій розвитку мистецтва, проєктивних напрямів сучасних творчих мистецьких пошуків на базі аналізу історії розвитку різних видів і жанрів мистецтва.

Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна

(відповідно до освітньо-професійної програми)

Дисципліна забезпечує формування та удосконалення таких програмних компетентностей (відповідно до затвердженого Стандарту вищої освіти за

спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти):

ЗК 01.	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК 06.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 15.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 17.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірності розвитку предметної області, її місця в загальній про мистецтво і суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні форми та види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ФК 04.	Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.
ФК 08.	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

**Програмні результати навчання
(відповідно до освітньо-професійної програми)**

Програмні результати навчання	<p>ПРН 3. Вміння застосовувати сучасну методологію та міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики мистецтва.</p> <p>ПРН 5. Оцінювати якість мистецьких творів; надавати експертні та консультативні послуги.</p>
--------------------------------------	---

Очікувані результати навчання

Здобувач після вивчення курсу повинен:

- чітко визначати предмет навчальної дисципліни;
- означати види і жанри мистецтва, їх специфіку;
- володіти прийомами компаративного аналізу творів мистецтва;
- вирізняти новітні системи, течії, напрями мистецтва, основні їх прояви;
- бачити специфіку світоглядних засад розвитку і змін мистецтва;
- засвоїти основні поняття і категорії естетики і мистецтвознавства, розробки найвидатніших митців минулого і сучасного;
- розуміти сутність мистецтва, виокремлювати різні теорії походження мистецтва, розуміти специфіку мистецьких цінностей;
- оволодіти знаннями специфіки вивчення мистецтва;

- виокремлювати особливості мистецького підходу до життя;
- розуміти структуру і будову мистецької діяльності, її форми.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю

Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожну тему за 100-бальною шкалою. Наприкінці семестру оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за семестр (розділ). Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за окремі теми. Засобами оцінювання є письмовий і усний у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Політика оцінювання (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента; у випадку не відпрацювання студентом усіх передбачених навчальним планом видів занять до екзамену він не допускається; пропущенні заняття обов'язково мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємопогоджують.

Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантними, поважати думку іншого. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на заліку.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність, відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦТВА

Тема 1. Поняття і сутність мистецтва

Поняття мистецтва. Функції мистецтва: естетична, пізнавальна, виховна, комунікативна.

Тема 2. Естетичні категорії та поняття в мистецтві

Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «прекрасне», «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне», «комічне».

Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: портрет, пейзаж, натюрморт, жанровий живопис, марина. Основні музичні жанри: опера, балет, кантата, романс, соната, симфонія. Основні жанри театру: драма, комедія, трагедія.

Тема 3. Світоглядні засади мистецтва

Світоглядні засади доісторичного мистецтва: міфологія як висхідна форма світосприйняття світу та людини, синкретизм, традиційність культурних практик, емоційне-чуттєве сприйняття світу. Мистецтво та архаїчні форми релігій: магія, фетишизм, анімізм, тотемізм.

Міф і канон як основа давньоєгипетського мистецтва. Давньоєгипетські містерії Ісиди. Міф про смерть та воскресіння Осіріса. Музично-театралізовані дійства, музична складова.

Світоглядні засади античного мистецтва: ідея демократії, космоцентризм, антропоцентризм, змагальний характер культурних практик.

Світоглядні засади мистецтва доби середньовіччя: християнство як системоутворюючий елемент культури, теоцентризм, християнський антропоцентризм, аскетизм, символічність, алегоричність і канонічність мистецтва. «Сповідь» Аврелія Августина як одна з перших автобіографій у літературі та філософії. Релігійне сакральне мистецтво. Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика. Іконографія Пресвятої Трійці, Ісуса Христа і Богородиці.

Світоглядні засади європейського мистецтва XV – XIX ст.: раціоналізм, ідея прогресу, універсалізм, пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм. Утопізм і утопічна література в контексті розбудови справедливого суспільства: «Утопія» Т.Мора і «Місто Сонця» Кампанелли. «Досліди» Монтеня у контексті становлення есе як нового літературного жанру. «Сад божественних пісень» Г.Сковороди як феномен культури бароко. «Філософія серця», концепти «спорідненої праці» та «рівної нерівності» Г.Сковороди у контексті розвитку мистецтва і творчості митця. Г.Сковорода – музикант. Культурний зміст епохи Просвітництва та естетичні пріоритети класицизму, орієнтація на античне мистецтво та мистецтво Відродження як ідеальне та гідне для наслідування. І.Вінкельман – засновник історії мистецтва як науки. Раціоналізм, нормативність творчості, тяжіння до завершених гармонійних форм як основа мистецтва класицизму в філософських та естетичних концепціях: раціоналізм Р.Декарта як пошуки безсумнівного у сфері мистецтва, аналітика «прекрасного» та «високого» І.Канта, принцип історизму у мистецтві Г.Гегеля. Естетичні концепції та ідейно-художні завдання романтизму: цінність особистості (Ф.Шлегель, Ф.Шеллінг), геній і геніальність, ірраціоналізм і «філософія життя», гармонія аполонійського та діонісійського начал в мистецтві (Ф.Ніцше). Раціоналізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі: Кришталевий палац Всесвітньої виставки в Лондоні, бібліотеки Лабруста в Парижі, Ейфелева вежа як приклади застосування металу в архітектурі.

Умови та чинники розвитку європейського мистецтва ХХ-ХХІ ст.: прогрес наукового знання та розвиток технологій, багатовимірність та плюралізм культурних практик, демократизація культури і свобода художнього вираження, вплив технологій на мистецтво. Постмодернізм як феномен мистецтва. Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі (О.Шпенглер). Концепт *homoludens* (Й.Гейзинга) і критика «масового» мистецтва.

РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО ДРАМИ

Тема 1. Видово-жанрова структура літератури

Роди: епос (оповідання, повість, роман), лірика (вірш, пісня, сонет) та драма (трагедія, комедія, драма).

Тема 2. Література Стародавнього світу

Антична міфологія як основа мистецтва. «Іліада» і «Одіссея» Гомера. Міфи, пов'язані з архітектурою: Міф про Дедала архітектора палацу, Мінотавра, Аріадну та Тесея. Зародження та розквіт трагедії (Есхіл «Прометей закутий»; Софокл «Едіп-цар»; Евріпід «Медея») та комедії (Арістофан «Лісістрата»).

Тема 3. Література Середньовіччя

Середньовічний епос: «Пісня про Роланда», ріг Роланда як символ середньовічного лицарства. «Пісня про Нібелунгів». Епічні співці-боїни. Жанр билини. «Слово о полку Ігоревім». Західноєвропейський лицарський роман «Трістан та Ізольда». Література києво-руської доби: «Повість минулих літ», «Повчання дітям» Володимира Мономаха. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі. Майданні п'єси: міраклі та містерія (містерія «Страсті Господні»). Мистецтво скоморохів.

Тема 4. Література Відродження

Англійський театр «Глобус» як приклад єлизаветинського театру доби Відродження: особливості сценічного простору. Значення драматургії В. Шекспіра для розвитку світового сценічного мистецтва. Особливості іспанського театру доби Відродження. Образ «людиничесті» в драматургії Л. де Руеда, М. де Сервантеса, Л. де Вега, П. Кальдерона. Основні напрями італійського театру Відродження: «вчена комедія» (Л. Аріосто, Н. Макіавеллі) та народна італійська комедія-імпровізація «комедія дельарте». Вплив «комедії дельарте» на європейський театр ляльок (персонажі-маски) та на циркові типажі. Розвиток книгодрукування в Україні як важливий етап в історії мистецтва книги. Перші друковані видання: «Апостол» І. Федорова, Острозька Біблія.

Тема 5. Література бароко та класицизму

Сценічні театральні-музичні жанри (балет Людовіка XIV), український вертеп (театр ляльок), шкільний театр. Французький сценічний класицизм: П. Корнель, Ж. Расін, Мольєр. Німецьке просвітництво і театр: Г.-Е. Лессінг, Й.-

В. Гете, Ф. Шіллер. Французьке Просвітництво і театр: «Весілля Фігаро» П. Бомарше.

Тема 6. Літературні течії XIX – XX ст.

Символістичний театр: М. Метерлінк і нова драма. Ідея синтетичного театру кінця XIX-XX століття та його значення для становлення режисерського театру: театри та кабаре М. Рейнгардта; Е.Г.Крег (реформа образної театральної лексики та поява поняття «сценографії»). Натуралізм на театральній європейській сцені («Вільний театр» в Парижі, Театр Антуана, реж. А. Антуан, «Вільний театр» в Берліні, реж. О. Брам). Перший стаціонарний український театр М. Садовського та сценічне втілення драматургії модерну: І. Франко, Леся Українка, В. Винниченко, Олександр Олесь. Український футуризм: Театр ім. Г.Михайличенка на чолі з М.Терещенко. Основні принципи епічного театру Б. Брехта та його вплив на подальший розвиток сценічного мистецтва. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса. Значення Мистецького об'єднання «Березіль» у закладанні засад новітньої режисерської школи України. Вітаїзм (М. Хвильовий, В. Пачовський) як типово український напрям в мистецтві першої половини XX ст. Театр абсурду: Е. Йонеско, С. Беккет.

РОЗДІЛ 3.

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО, МУЗИЧНИЙ ТЕАТР І ХОРЕОГРАФІЯ

Тема 1. Видово-жанрова структура мистецтва.

Види театрального мистецтва. Види музичного мистецтва. Поняття мистецького жанру. Основні жанри театру: драма, комедія, трагедія. Основні музичні жанри: опера, балет, кантата, романс, соната, симфонія. Основні жанри музичного театру: опера, балет, оперета, мюзикл, та водевіль. Еволюція видово-жанрової структури мистецтва.

Тема 2. Музичне мистецтво доісторичного часу, Стародавнього світу

«Музичні інструменти» Мізинської стоянки. Музично-театралізовані дійства в художній культурі Давнього Єгипту. Витоки античного театру з культу бога Діоніса. Музична природа давньогрецького театру (орхестра, хор, танцюристи, корифей, диригент). Музика в античній культурі: міфи про Орфея, Аполлона та Марсія. Піфійські ігри. Аполлон Мусагет – покровитель мистецтв.

Тема 3. Музичне мистецтво середньовіччя

Сакральна музика доби середньовіччя. Візантії (літургія Роман Солодкоспівець), Західної Європи (Меса, григоріанський наспів); Київської держави (знаменний розспів). Світське музичне мистецтво та лірична поезія середньовіччя (трубадури, трувери; балади). Епічні співці-бояни. Билина як жанр середньовічного мистецтва.

Тема 4. Музика Відродження

Розвиток церковної хорової поліфонічної музики (канон, fuga). Національні стилі музики: Нідерланди (Ж. Дебре, О. ді Лассо), Франція (шансон, К. Жанекен), Італія (строгий стиль Д. П. да Палестрини).

Зародження української історичної пісні та думи («невольничий плач», «козацькі псалми»). Музика часу заснування Запорозької січі («Пісня про Байду»). Найстарші українські думи: «Плач невольників», «Маруся Богуславка». Церковна музика: київська квадратна нота, Ірмолай. Українські інструменти доби Відродження (лютня, торбан, кобза, бандура. Лютневі табулатури).

Тема 5. Музика Бароко

Нові жанри в музиці: опера та її складові (Ж.-Б. Люллі, К. Монтеверді). Сценічні театральні-музичні жанри (балет Людовіка 16). Вокально-інструментальне мистецтво (кантата, ораторія). Музичне мистецтво високого бароко: А. Вівальді, Й.С. Бах, Г.Ф. Гендель. Становлення інструментальних шкіл (струнно-смичкова, органна, клавірна). Українська музика та музична освіта в Острозькій, Києво-Могилянській академіях, колегіумах, братських школах. Жанри: кант, духовна пісня, псалма. Партесний спів. Партесний концерт М. Дилецького «Воскресенський канон». Думи. Кобзарське мистецтво. Історичні пісні (С. Климівський «Їхав козак за Дунай»).

Тема 6. Музика Класицизму

Оперна реформа К.В. Глюка. Віденські класики: Й. Гайдн (соната, квартет, симфонія) В.-А. Моцарт (симфонія, концерт, опера), Л. ван Бетховен (соната, симфонія, опера). Творчість М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя. Світські жанри: хоровий концерт, опера, інструментальний концерт, соната, камерна музика. Осередки розвитку української музичної освіти: Глухівська музична школа (заснована гетьманом К. Розумовським). Бетховен і Україна: співпраця з А. Розумовським. Маєткові капели в Україні.

Тема 7. Романтизм в музиці

Австро-німецький романтизм: Ф. Шуберт, Ф. Мендельсон, Р. Вагнер. Італійський музичний романтизм: Н. Паганіні, Дж. Верді. Східно-європейський романтизм: Ф. Шопен (Польща), Ф. Ліст (Угорщина), А. Дворжак (Чехія). Французька музика ХІХ ст. (К. Сен-Санс). Скандинавська музика ХІХ ст. (Е. Гріг). Романтизм у балеті: «Сильфіда», «Жізель». Нові жанри видовищного та музичного мистецтва. Виникнення жанру оперети («Опера в маскарадї» Ж. Оффенбаха).

Духовна хорова музика українських композиторів-священиків (Літургія отця М. Вербицького). Пісня на слова Т. Шевченка (Г. Гладкий «Заповіт»); пісні-гімни («Ще не вмерла Україна» М. Вербицького, «Боже великий, єдиний» М. Лисенка. Соловспіви на слова укрїнських поетів («Дивлюсь я на небо» М. Петренка, «Стоїть гора високая» Л. Глібова, «Ніч яка місячна» М. Старицького)

Розвиток українського театру та роль музики у ньому. Жанр співогри — п'єса з музикою (І. Котляревський «Наталка Полтавка»). Опера С. Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм». М. Лисенко «Тарас Бульба».

Тема 8. Імпресіонізм та символізм в музичному мистецтві

Творчість К. Дебюсі («Місячне сяйво», «Післяполуденний відпочинок фавна»). Імпресіонізм в українській музиці. В. Барвінський («Прелюдії»).

Символізм в музиці: «музика живопису». Творчість М. Чюрльоніса («Соната моря»), Я. Степового («Прелюд пам'яті Т. Шевченка»).

Тема 9. Музичне мистецтво та музичний театр наприкінці 19 – у першій половині 20 століть

Урбанізм і музиці. Французька «шістка»: Е. Саті («меблева» фоновіа музика) та А. Онеггер («Пасифік 231»). Джаз: Дж. Гершвін «Рапсодія в стилі блюз». Поява мюзиклу як комерційного жанру. Мюзикл «Гуцулка Ксеня» Я. Барнича. Веризм в італійській опері як прояв натуралізму. Дж. Пуччіні (опера «Чіо-Чіо Сан»). Творчість С. Крушельницької. Постромантизм та сецесія в музиці. (Г. Малер «Adagietto» з симфонії №5. Ст. Людкевич «Кавказ». Становлення танцю модерн як нової художньої форми на зламі ХІХ—ХХ ст. Творчість А. Дункан. Творчість В. Авраменка як приклад переосмислення українського народного танцю. Експресивний танець (Р. Лабан, М. Вігман).

Неоархаїка в мистецтві авангарду: балет «Весна священна». Неотомізм / неовізантизм в українській музиці першої половини 20 с. (М. Леонтович «У Царстві Твоїм» та «Отче наш» з «Літургії»; К. Стеценко «Милість миру», Я. Яциневич «Псальма до Богородиці»). Культурна дипломатія Української Республіканської Капели О. Кошиця. Експресіонізм в музиці (А. Шенберг «Врятований з Варшави»). Фольклоризм в українській музиці (М. Леонтович «Щедрик»). В. Верховинець як фундатор теорії українського народного танцю. Вітаїзм як типово український напрям в мистецтві першої половини ХХ ст. Фінал 2ї симфонії Л. Ревуцького (на основі веснянки «А ми просо сіяли»), Скрипковий концерт В. Косенка. Пісенна творчість національно-визвольних змагань українців. «Ой, у лузі червона калина» С. Чарнецького та її актуалізація у вирі сучасних подій.

Музика в кіно (німе кіно; звукове кіно). «Співак джазу» як початок звукової революції в кіно.

Тема 10. Музика другої половини 20 – початку 21 ст.

Постмодернізм в мистецтві. Музична масова культура: види і жанри (поп, рок, джаз). Мінімалізм в музиці (на прикладі творчості Ф. Гласса). «Мовчазна музика» Дж. Кейджа («4'33»). Тенденції сучасної музики: конкретна та електронна (Е. Варез); екомузика (О. Мессіан), мета-музика (В. Сільвестров).

Розвиток хореографічного мистецтва (Дж. Баланчін, С. Лифар, М. Бежар, П. Бауш).

Українська естрада (В. Івасюк). Поєднання рок-, поп-музики з народнопісенною традицією.

Становлення української національної балетної вистави (К. Данькевич «Лілея», балетмейстер Г. Березова; М. Скорульський «Лісова пісня», балетмейстер В. Вронський). Український народно-сценічний танець. Нова фольклорна хвиля в українській музиці: Є. Станкович (фольк-опера «Коли цвіте папороть»); М. Скорик («Гуцульська симфоніста» – музика до к/ф «Тіні забутих предків»; «Мелодія» – музика до к/ф «Високий перевал»).

РОЗДІЛ 4.

ВІЗУАЛЬНІ ТА АУДІОВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

Тема 1. Видово-жанрова структура мистецтва

Образотворче мистецтво в класифікації мистецтв. Типи класифікацій мистецтва та концепція мистецтва як організації простору та часу, як діяльності безпосередньої та опосередкованої, як системи видів та жанрів зі специфічною мовою та засобами художньої виразності.

Тема 2. Доісторичне мистецтво

Печери Ласко та Альтаміра. Житла з кісток мамонта, досліджені на території України. Настінні малюнки у печерах доби палеоліту Європи. Пам'ятки наскельного мистецтва узбережжя Середземного моря Іспанії: Куевас-де-ла-Аранья поблизу Бікорпа, Ель-Когул. Артефакти Мізинської стоянки. Венера з Холе-Фельс, Віллендорфська Венера. Орнаментация кераміки доби неоліту: характерні риси. Глиняні фігурки та моделі жител культури Трипілля – Кукутень. Особливості неолітично-єнеолітичного мистецтва в контексті змін у господарській діяльності та світогляді тогочасних людей. Мегалітичні споруди: дольмени, менгіри, кромлехи (Стоунхендж).

Тема 3. Мистецтво Стародавнього світу

Зикурат Етеменанкі (Вавилонська вежа). Артефакти мистецтва Месопотамії: ваза Варка (друга половина IV тис. до н.е.) та Стела Хаммурапі – як символи божественної легітимізації царського правління та суспільної ієрархії. Скульптури Ламасу (Шеду) як втілення божественного захисту та сили правителя. Ворота (Брама) богині Іштар: композиційна структура, поліхромія, міфологічні сюжети. Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика). Синтез мистецтв в Давньому Єгипті. Основні форми архітектури Давнього Єгипту (поховальна архітектура – ансамбль пірамід в Гізі, храмові комплекси: храм Амона-Ра в Карнаку). Міф і канон як основа давньоєгипетського мистецтва: Палетка фараона Нармера (сюжети зображення та методи передачі ієрархії фігур). Мистецтво та давньоєгипетський поховальний культ: артефакти гробниці Тутанхамона. Пам'ятки Крито-Мікенської культури. Кносський палац на острові Крит (середина II тис. до н.е.). Сюжетна характеристика фрескових розписів: Фреска «Ігри з биком». Розписи тронного залу та мегарону цариці: «Фреска з дельфінами». Антична міфологія як основа мистецтва. «Іліада» і «Одіссея» Гомера. Міфи, пов'язані з архітектурою: Міф про Дедала архітектора палацу, Мінотавра, Аріадну та Тесея. Ансамбль Афінського акрополя. Ордерна система античної Греції. Шедеври античної пластики. Втілення античного канону: Поліклет «Дорифор». Мирон «Дискобол». Пракситель «Афродіта Кнідська». «Венера Мілоська». Антична кераміка. Чернофігурний вазопис (VII - V ст. до н.е.), Червонофігурний вазопис (530 рр. до н. е. - III ст. до н.е.): сюжети та композиційні прийоми. Архітектура античного Риму. Громадська архітектура: форум Траяна, Колізей, терми Діоклетіана, тріумфальна арка Костянтина. Сакральна язичницька архітектура: Храм Вести, Пантеон. Образотворче мистецтво античного Риму. Фрескові розписи Помпей: вілла Містерій. Особливості фаюмського портрету:

реалізм та психологізм. Мистецтво скіфів та сарматів. Скіфський звіриний стиль: основні сюжети зображень. Золота Скіфська Пектораль, золотий гребінь з кургану Солоха. Скіфська арфа.

Тема 4. Середньовічне мистецтво

Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, хрестово-купольний храм. Хрестово-купольний храм Візантії (церква Осіос-Лукас в Фокиді) та базиліка (Нотр-Дам де Парі). Софія Константинопольська (532-537 рр.): конструктивні особливості архітектури, символіка та образність собору. Спільні та відмінні риси мистецтва романіки та готики: романські та готичні скульптури та романські і готичні вікна-рози в соборі в Шартрі (Франція), Вормський собор (Німеччина), собор в Амьєні (Франція). Спільні та відмінні риси хрестово-купольної архітектури храмів Візантії та Русі: храми монастиря Осіос-Лукас в Фокиді (Греція), собор Софії Київської. Формування ранньохристиянської іконографії на прикладі пам'яток Равенни: базиліка св. Аполінарія Нуово, баптистерій ортодоксів. Іконографічні зображення Ісуса Христа та Богородиці у візантійській традиції. Іконографія мозаїчного оздоблення собору св. Софії у Києві. Фресковий розпис Кирилівської церкви. Книжкова мініатюра киево-руської доби. Мініатюри «Остромирового Євангелія», «Ізборника Святослава». Мистецтво середньовічної рукописної книги: оправы, мініатюри, орнаментация книжок. Остромирове Євангеліє, Київський Псалтир 1397 р. Розвиток книгодрукування у Західній Європі як поворотний момент в історії мистецтва книги: інкунабули, зокрема видання Гутенбергової Біблії 1455 р.

Тема 5. Мистецтво Відродження

Особливості архітектури Відродження: культова та світська архітектура. Ордерні композиції в архітектурі: лоджії, базиліки, палаццо, ротонди як вияв відродження античних форм в архітектурі (фасадна лоджія Оспедаледельї інноценті (Шпиталь невинних) Ф. Брунеллескі, фасад палаццо Ручеллаї Л.Б. Альберті, ротонда Темп'єтто Д. Браманте, фасад базиліки А. Палладіо). Загальна характеристика живопису Відродження: С. Боттічеллі «Народження Венери», Леонардо да Вінчі «Мона Ліза», Рафаель Санті «Афінська школа». Розбудова Ватикану та собору Святого Петра: проект хрестово-купольного собору Браманте та Мікеланджело. Розписи Сікстинської капели Мікеланджело. Особливості мистецтва Північного Відродження: «Жебраки» П. Брейгеля-старшого, «Човен дурнів» І. Босха, «Чотири вершники Апокаліпсису» А. Дюрера.

Тема 6. Мистецтво XVI – серединиXIX століття

Бароко. Зародження «єзуїтського стилю» бароко: храм-базиліка Іль Дезу в Римі. Формальні прийоми течії маньєризм в архітектурі та образотворчому мистецтві палаццо Те в Мантуї Дж. Романо. Стильові риси бароко: ансамблевість та синтез мистецтв, живописність, динамічність, поліфонічність, пластичність, контрастність, просторовість, монументальність як основа формоутворення та стильові риси барокового мистецтва. Нові жанри в образотворчому мистецтві бароко: груповий портрет,

натюрморт, пейзаж, ведуги (міський пейзаж), побутовий жанр. Нові прийоми, методи та техніки в образотворчому мистецтві бароко. В живописі та скульптурі: складні динамічні пози та ракурси перспектив фігуративних зображень («Давид» Л. Берніні), ілюзійний живопис (плафон Іль Дездемо А. Поццо), караваджизм та штучне направлене світло («Навернення Савла» М. де Караваджо), скульптура («Екстаз Св. Терези» Л. Берніні), «золоте сяйво» («Даная» Рембрандта), техніка пастелі (Р. Карр'єра). Особливості архітектури європейського бароко. Ансамблі площ Риму: площа Св. Петра, площа Навона; фонтан Треві, палаццо Барберіні в Римі; палацово-паркові резиденції: Версаль. Храми Сант'Андреа аль Квірінале Л. Берніні та Сан Карло аллекуатро фонтане Ф. Борроміні в Римі. Архітектура театру: театр Сан Кассіано у Венеції. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах: фламандська школа (П. П. Рубенс, А. ван Дейк), Нідерланди (Ф. Хальс, Я. Вермер), Іспанія (Д. Веласкес). Українське бароко: основні етапи розвитку та художньо-стилістичні особливості. Архітектура католицького та православного бароко: собор Святого Юра у Львові, Георгіївський собор Видубицького монастиря в Києві. Народне дерев'яне церковне будівництво та гетьманського бароко: дерев'яна церква Параскеви з села Зарубинці (скансен Пирогово), надбрамна церква Всіх Святих Києво-Печерської Лаври, Троїцький собор в Чернігові. Твори Б. Меретина, І. Григоровича-Барського. Композиція українського православного іконостасу. Сакральна католицька скульптура Й.-Г. Пінзеля. Національні особливості сакрального образотворчого мистецтва українського бароко в творах «Великомучениці Варвара і Катерина» (1740-і рр.), «Покрова Пр. Богородиці з портретом гетьмана Б. Хмельницького» (XVIII ст.). Портрет парсунного типу: «Григорій Гамалія», кін. XVII ст. Українські книжкові мініатюри XVI ст.: Пересопницьке Євангеліє. **Класицизм.** Сильові риси, характерні методи та прийоми мистецтва класицизму: регулярність та геометризм, тричасність композицій, повторюваність та варіативність форм, лаконізм, ясність, послідовність. Реалізм та ідеалізм в образотворчому мистецтві класицизму. Тематика та образність, характерні жанри образотворчого мистецтва класицизму в творчості художників Н. Пуссена, Ж. Л. Давида, скульптора Ж.-А. Гудона. Особливості архітектури класицизму в творах Ж. Габрієля, К. Шинкеля, інтер'єрах Р. Адама. **Мистецькі течії XIX ст.** Неокласицизм та ампір в мистецтві та архітектурі Європи XIX ст. Романтизм в образотворчому мистецтві. Живопис французького романтизму: творчість Е. Делакруа. Англія: В. Тернер, об'єднання прерафаелітів. Німецький романтизм в образотворчому мистецтві: творчість К. Д. Фрідріха. Романтизм в українському живописі, соціально-історичний та культурний ґрунт його зародження та розвитку: у творчості І. Сошенка, Т. Шевченка, К. Трутовського, М. Пимоненка. Раціоналізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі: Кришталевий палац Всесвітньої виставки в Лондоні, бібліотеки Лабруста в Парижі, Ейфелева вежа як приклади застосування металу в архітектурі. Візуальна комунікація промислової революції, зародження

реклами та брендингу, зростання масового друку: плакат, періодика, фотографія, літографія. Історизм в архітектурі (стилізації, неостилі, еkleктика). Приклади стилізацій: парламент Відня, парламент Будапешту. Приклади еkleктики: базиліка Сакре-Кер на Монмартрі, Київський оперний театр.

Тема 7. Мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ століття

Імпресіонізм і становлення пленеру як художньої практики. Ключові представники імпресіонізму в образотворчому мистецтві та скульптурі. Живописна робота К. Моне «Враження, схід сонця» як програмний твір імпресіонізму. Живопис Е. Мане «Сніданок на траві»; П.-О. Ренуара «Портрет актриси Жанни Самарі», Е.Дега «Блакитні танцівниці». Скульптурна робота О. Родена «Мислитель». Імпресіоністичні тенденції в українському мистецтві на прикладі творів О. Мурашка «Поблизу кафе», І.Труша «Захід сонця в лісі». Становлення та основні риси постімпресіоністичного напрямку в мистецтві кінця ХІХ століття. Ключові представники та їх програмні твори: В. ван Гог «Зоряна ніч», П. Гоген «Таїтянки на пляжі». Символізм в образотворчому мистецтві: Г. Моро «Гесіод і муза». Особливості європейської архітектури стилю модерн: будинок-студія В.Орта в Брюсселі (Музей Орта, Бельгія, арнуво, інтер'єр, деталі), будинок Бальо архітектора А.Гауді в Барселоні (Іспанія, модернісімо), павільон сецесіона у Відні архітектора Й. Ольбріха (Австро-Угорщина, сецесія). Стиль модерн в образотворчому мистецтві. Ключові представники модерну та їх твори: плакати А.Мухи. Творчість Г.Клімта («Поцілунок», «Юдита і голова Олоферна»). Особливості української архітектури стилю модерн: Полтавське земство В. Кричевського. Фовізм як стиль групи французьких художників ХХ ст.: Анрі Матісс «Танець», Андре Дерен «Естак». Фовізм як вияв неоархаїки в музиці і театрі: світова революція, здійснена балетом І. Стравинського «Весна священна»; перший досвід неакадемічної, опозиційної класичної, хореографії в балеті. Теорія кубізму: проблеми і значення для розвитку світового мистецтва ХХ ст. Кубізм в образотворчому мистецтві: Ж.Брак «Жінка з гітарою», П.Пікассо «Авіньйонські дівчата». Характерні риси кубізму в скульптурі на прикладі творів О.Архипенка «Синя танцівниця» та «Гондольєр». Теорія духовного в мистецтві В. Кандинського. Становлення абстракціонізму. «Неопластицизм» П. Мондріана. Супрематизм К.Малевича. Абстрактний експресіонізм: Дж. Поллок, М. Ротко. Експресіонізм та його значення для розвитку світового мистецтва, театру та кінематографу у ХХ ст. Живописні роботи Е. Мунка «Крик». Сюрреалізм в образотворчому мистецтві: С. Далі «Постійність пам'яті», «Спокуса святого Антонія». Сюрреалістичні тенденції в кіно: «Андалузський пес» Л. Бунюеля. Дадаїзм у мистецтві. «Маніфест Дада» Т. Тцара. Дадаїзм у кінематографі: «Антракт» Р. Клера. Теорія «Ready Made» і нова концепція мистецтва М. Дюшана. Діалектика національного та авангардного в мистецтві України: творчість Г. Нарбути, М. Бойчука, О. Богомазова. Художній напрям конструктивізму. В. Єрмилов. Архітектурний ансамбль Держпрому в Харкові. Німецька школа архітектури «Баугауз».

Театральні експерименти «Баугауз»: О. Шлеммер «Триадичний балет». Функціоналізм як архітектурно-дизайнерський напрям: Ле Корбюзьє, Ф.Л. Райт, Міс ван дер Роє. Український сценічний авангард та його значення у становленні української сценографії: О. Екстер, А. Петрицький, В. Меллер. Школа М. Бойчука: неовізантизм в українському мистецтві.

Тема 8. Мистецтво другої половини ХХ – початку ХХІ століття

Постмодернізм як феномен мистецтва. Перформанс, сайт-специфік театр, імерсивна вистава, інсталяція, графіті. Напрямок поп-арту: Е. Воргол, Р. Ліхтенштейн. Концептуалізм у сфері пластичних мистецтв: Дж. Кошут, Б. Науман. Відео-арт як новаторський вид мистецтва. Відеомапінг та віджеїнг. Нам Джун Пайк. Представники українського нонкон-формізму: А. Горська, В. Зарецький. Українське наївне мистецтво: М. Приймаченко, К. Білокур. Формалізм і функціоналізм в архітектурі другої половини ХХ ст.: музей Гуггейнгайма в Більбао Ф. Гері, ратуша та бібліотека в Ульмі (Stadthaus Ulm) Р. Меєра. Архітектурні напрями межі ХХ-ХХІ ст.: твори С. Калатрави, З. Хадід. Пізній модернізм другої половини ХХ ст. в архітектурі: творчість Ле Корбюзьє (капела в Роншамі), твори О. Німеєра, хай-тек Н. Фостера

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№№ п/п	Найменування розділів	Кількість годин					
		Усього	Усього ауд.	Лекції	Семінари	Практичні	Самост. робота
1.	Розділ 1. Теоретичні засади дослідження мистецтва	25	10	10	-	-	15
2.	Розділ 2. Література і мистецтво драми	50	20	-	20	-	30
3.	Розділ 3. Музичне мистецтво, музичний театр і хореографія	26	6	6	-	-	20
4.	Розділ 4. Візуальні і аудіовізуальні мистецтва	19	4	4	-	-	15
		120	40	20	20	-	80

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Видово-жанрова структура мистецтва. Доісторичне мистецтво	2
2.	Мистецтво Стародавнього світу	2

3.	Середньовічне мистецтво. Мистецтво Відродження	2
4.	Мистецтво XVI – середини XIX століття. Бароко	2
5.	Мистецтво XVI – середини XIX століття. Класицизм. Мистецькі течії XIX століття	2
6.	Мистецтво другої половини XIX – початку XX століття	2
7.	Мистецтво другої половини XX – початку XXI століття	2
8.	Видово-жанрова структура літератури. Література Стародавнього світу. Література Середньовіччя	2
9.	Література Відродження. Література бароко та класицизму	2
10.	Літературні течії XIX – XX ст	2
	Разом:	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Художнє спілкування і культура	5
2.	Специфіка жанрового різноманіття мистецтва	10
3.	Історичне становлення мистецтва як специфічного і відносно автономного виду духовної діяльності	5
4.	Мистецтво як соціальне явище	5
5.	Механізми піднесення і зниження в професійному мистецтві	5
6.	Роль мистецтва у творенні і руйнуванні культурних норм	5
7.	Особисте, національне, регіональне, глобальне у мистецтві	5
8.	Особливості застосування наукової і філософської методології для вивчення сутності мистецтва	5
9.	Методологія аналізу художнього твору	5
10.	Специфіка розвитку світової літератури і мистецтва драми	10
11.	Стратегії розвитку музичного і хореографічного мистецтв	10
12.	Основи появи аудіовізуального мистецтва	10
	Разом :	80

Методи навчання

В процесі роботи над теоретичним матеріалом курсу під час аудиторних занять застосовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод – викладач пояснює основи історії та теорії розвитку мистецтвознавства;

- репродуктивний метод – відтворення студентом того, що пояснив та показав педагог (сприяє формуванню знань, вмінь та навичок, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);
- метод проблемного викладу – педагог формулює проблему і пропонує спосіб її подолання за допомогою різних підходів і точок зору;
- частково-пошуковий – активний пошук рішення задач на основі загальноприйнятих методичних принципів;
- словесний метод – слово (розповідь, бесіда);
- наочні методи: джерелом знань є наочні приклади;
- ділова гра як метод активного навчання сприяє активізації мислення, підвищенню самостійності.

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Тестовий моніторинг знань
2.	Періодичний	Проведення поточних опитувань здобувачів
3.	Самостійна робота	Перевірка самостійної роботи здобувачів
4.	Підсумковий контроль	Залік – усна або письмова відповідь на питання

Поточний контроль

Перевірка та поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку.

Підсумковий контроль. Під час заліку здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за темами курсу.

Підсумкове оцінювання відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи студентів;
- широта ознайомлення з рекомендованою літературою;
- ступінь засвоєння матеріалу з кожної теми дисципліни;
- розуміння, рівень засвоєння питань (проблем), що вивчаються.

Відпрацювання пропущених занять. Студент може ліквідувати академічну заборгованість на атестаційному/ заліковому тижні (строго до взаємоузгодженого розкладу). У випадку невиконання студентом усіх передбачених робочою програмою форм поточного контролю він не допускається до заліку.

Перерахування результатів вивчення навчальної дисципліни. За рішенням кафедри студентам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності або виконували узгоджені з лектором індивідуальні форми роботи, присуджуються додаткові бали, кількість яких залежить від обсягу виконаної роботи та значущості досягнених результатів.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Сума
25	25	25	25	100

Тестові завдання з курсу «Історія пластичних мистецтв»

I варіант

1. Визначте, які з цих споруд відносяться культури Месопотамії:

- 1) висячі сади; 2) піраміди; 3) акведук; 4) папір;
5) зіккурат;

2. Позначте, хто з давньогрецьких скульпторів створив знаменитого «Дискобола»:

а) Скопас; б) Леохар; в) Мірон; г) Пракситель.

3. Позначте терміни, що стосуються культури Стародавньої Греції:

1) акрополь; 2) пагода; 3) дорійський стиль;
4) кора; 5) зіккурат; 6) курос.

4. Середньовіччя у Західній Європі охоплює період:

а) II-X ст.;
б) V-XV ст.;
в) XII-XVII ст.

5. Епоха Відродження характеризується поверненням до традицій:

а) Давнього Сходу; б) античності;
в) Середньовіччя; г) первісного ладу.

6. Як перекладається термін «класицизм»:

а) красивий; б) дивний; в) давній; г) зразковий.

7. Позначте художників що працювали в стилі бароко:

1) Веласкес; 2) Енґр; 3) Рафаель
4) Ван Дейк; 5) Леонардо да Вінчі;
6) Рубенс; 7) Мікеланджело Буонарроті.

8. Позначте, хто з художників є автором картини «Сикстинська мадонна»:

а) Тиціан; б) Рафаель; в) Леонардо да Вінчі;
г) Мікеланджело Буонарроті.

9. Позначте, хто з художників є автором картини «Народження Венери»:

а) Сандро Боттічеллі; б) Джорджоне; в) Пітер Брейгель; г)
Ієронім Босх.

10. Позначте архітектурну споруду епохи Відродження:

1) Собор Паризької Богоматері; 2) Версаль; 3) Собор святого Петра в Римі.

11. Художники пуантилізму — це: а) Ж.-П. Сера, П. Сіньяк. б) К. Моне, Е. Мане, П. Ренуар. в) П. Сезанн, В. Ван Гог, П. Гоген.

12. Позначте художників що працювали в стилі «кубізм»:

- 1) С. Далі;
- 2) П. Пікассо;
- 3) В. Кандинський
- 4) Ж. Брак;
- 5) О. Архипенко.

13. На яке століття припадає «Золота доба» нідерландського живопису?

- а) XVI.
- б) XVII.
- в) XVIII.
- г) XIX.

14. Мистецтво якої епохи мали на увазі члени «Братства прерафаелітів», стверджуючи, що воно є вільнішим і більш схильним до експериментів, ніж мистецтво їхньої доби?

- а) Мистецтво епохи Середньовіччя.
- б) Мистецтво епохи Високого Відродження.
- в) Мистецтво епохи Бароко.
- г) Мистецтво епохи Просвітництва.

15. Твір якого художника викликав протести замовників, оскільки замість традиційного групового портрета він створив героїчно-піднесену композицію зі сценою виступу гільдії стрільців за сигналом тривоги?

- 1) Антоніс Ван Дейк.
- 2) Рембрандт ван Рейн.
- 3) Аннібале Карраччі.
- 4) Мікеланджело да Караваджо.

16. У творах якого художника епохи бароко переважають композиції, де фігури людей, античних божеств, тварин, зображені на тлі квітучої і плодючої природи або величної фантастичної архітектури, сплітаються у складні композиції?

- 1) Пітер Пауль Рубенс.
- 2) Рембрандт ван Рейн.
- 3) Мікеланджело да Караваджо.
- 4) Дієго Веласкес.

17. Навколо якого художника розпочалося формування імпресіоністів, хоча сам він за своєю манерою тяжів до реалізму?

- 1) Огюста Ренуара.
- 2) Едуарда Мане.

- 3) Едгара Дега.
- 4) Альфреда Сіслея.

18. Хто з художників-постімпресіоністів став джерелом натхнення для мистецького об'єднання «Набі»?

- 1) Поль Сезанн.
- 2) Вінсент Ван Гог.
- 3) Поль Гоген.
- 4) Анрі де Тулуз-Лотрек.

II варіант

1. Покажіть відповідність між історичними особами та подіями, які відбувалися в їхні часи:

а) Джосер;	1) будівництво найбільшої піраміди;
б) Ехнатон;	2) спроба релігійної реформи;
в) Хеопс.	3) будівництво першої, східчної піраміди.

2. Позначте, хто з давньогрецьких скульпторів створив одне з 7 чудес світу – статую Зевса Олімпійського:

- а) Пракситель; б) Фідій; в) Мірон; г) Поліклет.

3. Позначте терміни, що стосуються культури Стародавнього Риму:

- 1) терми; 2) акведук; 3) тріумфальна арка;
4) пагода; 5) цирк; 6) мастаба.

4. Визначте хронологічні межі Відродження у Західній Європі:

- а) ХУІІ-ХУІІІ ст.;
б) ХІУ-ХУІ ст.;
в) ХІ-ХІІ с.

5. Позначте терміни, що стосуються середньовічної культури:

- 1) готика; 2) ампір; 3) акрополь; 4) вітраж;
5) базиліка; 6) терми.

6. Як перекладається термін «бароко»:

- а) красивий; б) дивний; в) давній; г) зразковий.

7. Позначте художників, що працювали в стилі класицизму:

- 1) Н.Пуссен; 2) Тиціан; 3) Рафаель

4) Ж.-Л. Давид; 5) Леонардо да Вінчі;
6) Рубенс; 7) Мікеланджело Буонарроті.

8. Позначте, хто з художників є автором картини «Мадоння Літта»:

а) Сандро Боттічеллі; б) Тиціан; в) Леонардо да Вінчі;
г) Мікеланджело Буонарроті.

9. Позначте, хто з художників створив колосальну статую «Давид»:

а) Рафаель; б) Джорджоне; в) Мікеланджело Буонарроті;
г) Леонардо да Вінчі.

10. Позначте архітектурну споруду бароко:

1) Собор Паризької Богоматері; 2) Версаль; 3) колонада собору святого Петра в Римі.

11. Художники постімпресіонізму — це: а) Е. Дега, К. Піссарро, О. Роден б) К. Моне, Е. Мане, П. Ренуар. в) П. Сезанн, В. Ван Гог, П. Гоген.

12. Які назви зайві в переліку напрямів модернізму: абстракціонізм, кубізм, сюрреалізм, рококо, імпресіонізм, дадаїзм.

13. Який стиль асоціюється з творами мистецтва, виконаними на замовлення католицької церкви, яким притаманні пишність, динамічні форми, контрасти світла і тіні?

а) Бароко.
б) Класицизм.
в) Романтизм.
г) Модерн.

14. Які теми найбільш притаманні стилю бароко?

а) Чудес і мучеництв.
б) Служіння Батьківщині.
в) Життя селян.
г) Ідеалів революції.

15. Хто з художників епохи бароко намалював себе за роботою над портретом королівського подружжя, яке відображається в дзеркалі?

1) Пітер Пауль Рубенс.
2) Рембрандт ван Рейн.

- 3) Дієго Веласкес.
- 4) Хосе де Рібера.

16. Визначте одну з головних ознак, через яку впливові критики засуджували стиль рококо?

- 1) Сильна заідеологізованість.
- 2) Релігійна екзальтація.
- 3) Відверта легковажність.
- 4) Простонародність сюжетів.

17. Картина якого художника надихнула критика Луї Леруа на написання сатиричної статті «Виставка імпресіоністів»?

- 1) Каміля Піссарро.
- 2) Клода Моне.
- 3) Едгара Дега.
- 4) Фредеріка Базіля.

18. Для представників якої течії образотворчого мистецтва характерне твердження, що емоційна відповідь на витвір мистецтва важливіша, ніж інтелектуальна, а, отже, митці мають малювати, спираючись на свою уяву, а не на спостереження?

- 1) Дивізіонізму.
- 2) Імпресіонізму.
- 3) Синтетизму.
- 4) Пуантилізму.

III варіант

1. Позначте терміни, що стосуються культури Стародавнього Єгипту:

- 1) висячі сади;
- 2) піраміди;
- 3) дорійський стиль;
- 4) мастаба;
- 5) зіккурат.

2. Позначте, хто з давньогрецьких скульпторів створив статую Гермес з Діонісом:

- а) Лісіпп;
- б) Леохар;
- в) Мірон;
- г) Пракситель.

3. Назвіть напрям культової архітектури XII-XIV ст., що характеризується домінуванням стрічастих арок, скульптурних прикрас, використанням вітражів:

- а) ампір;
- б) романтизм;
- в) романський;
- г) готика.

4. Хто ввів до наукового обігу термін «середні віки»:

- а) просвітителі ХУІІ-ХУІІІ століття;
- б) філософи кінця ХІХ - початку ХХ ст.;
- в) італійські гуманісти епохи Відродження;
- г) романтики.

5. Визначте хронологічні межі бароко:

- а) ХУ-ХУІІ ст.;
- б) кінець ХУІ- середина ХУІІІ ст.;
- в) ХУ-ХУІ ст.

6. Як перекладається термін «античний»:

- а) красивий; б) дивний; в) давній; г) зразковий.

7. Позначте художників епохи Відродження:

- 1) Дюрер; 2) Апеллес; 3) Рафаель;
- 4) Гейнсборо; 5) Рубенс;
- 6) Фрагонар; 7) Сандро Боттічеллі.

8. Позначте, хто з художників є автором фрески «Темна вечеря»:

- а) Тиціан; б) Рафаель; в) Леонардо да Вінчі;
- г) Мікеланджело Буонарроті.

9. Позначте, хто з художників є автором картини «Нічна варта»:

- а) Пітер Пауль Рубенс; б) Дієго Веласкес; в) Рембрандт Харменс ван Рейн. г) Антоніс Ван Дейк;

10. Позначте архітектурну споруду класицизму:

- 1) Собор Паризької Богоматері; 2) Версаль; 3) Собор святого Петра в Римі.

11. Художники імпресіонізму — це: а) Е. Дега, К. Піссарро, П. Сіньяк. б) К. Моне, Е. Мане, П. Ренуар. в) П. Сезанн, В. Ван Гог, П. Гоген.

12. Які назви зайві в переліку напрямів авангарду: кубізм, футуризм, романтизм, конструктивізм, сентименталізм, супрематизм.

13. Яка скульптура Джованні Лоренцо Берніні передає містичний досвід святої Терези?

- а) Екстаз святої Терези.
- б) Смерть святої Терези.
- в) Воскресіння святої Терези.
- г) Зняття з хреста святої Терези.

14. Хто з вказаних художників епохи бароко використав техніку к'яроскуро у картині «Навернення святого Павла (Савла)»?

- а) Пітер Пауль Рубенс.
- б) Рембрандт ван Рейн.
- в) Мікеланджело да Караваджо.
- г) Артемізія Джентілескі.

15. Творча манера якого скульптора епохи бароко найбільше вплинула на розвиток цього виду образотворчого мистецтва в Галичині та поза її межами? Чийі сакральні твори вважаються втіленням динамічної драми, руху і глибокого емоційного переживання, притаманними мистецтву бароко.

Сакральні твори якого скульптора вважаються втіленням динамічної драми, руху і глибокого емоційного переживання, притаманними мистецтву бароко?

- 1) Івана Мартоса.
- 2) Йоанна Пінзеля.
- 3) Матвія Манізера.
- 4) Леоніда Позена.

16. Як називається легкий, декоративний, аристократичний стиль, що припинив своє існування з початком Французької революції?

- 1) Бароко.
- 2) Рококо.
- 3) Класицизм.
- 4) Романтизм.

17. У представників якого напряму образотворчого мистецтва виникає загострена увага до зображення світла, руху повітряних мас, які змінюють форми предметів і передають динаміку навколишнього світу?

- 1) Класицизму.
- 2) Романтизму.
- 3) Імпресіонізму.
- 4) Символізму.

18. Хто з художників-постімпресіоністів розробив техніку, що ґрунтується на оптичному змішуванні крихітних мазків додаткових кольорів при сприйнятті картини глядачем?

- 1) Поль Сезанн.
- 2) Вінсент Ван Гог.
- 3) Поль Гоген.
- 4) Жорж Сера.

Компаративний аналіз творів живопису

1. Компаративний аналіз ікони та картини раннього Відродження.
2. Компаративний аналіз творів представників Ренесансу та бароко.
3. Компаративний аналіз творів українського та європейського бароко.
4. Компаративний аналіз творів представників реалізму та імпресіонізму.
5. Компаративний аналіз творів представників романтизму та реалізму.
6. Компаративний аналіз творів представників японського імпресіонізму (Кацусіка Хокусай, Утагава Хіросіге) та європейського (Клод Моне, Едгар Дега).

План компаративного аналізу

Визначення об'єктів порівняння:

Оберіть твори, які ви хочете порівняти.

Визначення критеріїв аналізу:

Виберіть аспекти, за якими ви будете порівнювати твори.

- **Тема і сюжет:** Які теми порушуються? Які сюжети розкриваються?
- **Стилістичні особливості:** Колірна гама, світлотінь, композиція, техніка виконання (наприклад, фактура мазка).
- **Символізм та ідейний зміст:** Які символи використовуються? Який зміст закладено у творі?
- **Емоційний вплив:** Які емоції викликають картини?
- **Історичний контекст:** В якій епосі створено твори? Як це вплинуло на їхній зміст та стиль?

Проведення аналізу:

Проаналізуйте кожен твір окремо, а потім порівняйте їх за вибраними критеріями. Зверніть увагу на:

- **Спільні риси:** Що об'єднує твори?
- **Відмінності:** Чим твори відрізняються?
- **Еволюція:** Як змінились певні елементи у різні періоди або у різних авторів?

Висновки:

Синтезуйте отриману інформацію та сформулюйте узагальнення про зв'язок між творами та їхнє місце в історії мистецтва.

Компаративний аналіз ікони та картини раннього Відродження

Компаративний аналіз ікони та картини раннього Відродження можна вибудувати через кілька критеріїв:

1. Функція та призначення

Ікона

Сакральний предмет, призначений для молитви, медитації, як “вікно” у духовний світ.

Має канонічні правила створення, автор часто залишається анонімним, адже головна роль – передати Божественне, а не особистість митця.

Картина раннього Відродження

Хоча часто теж має релігійний сюжет, але створюється вже як художній твір. Митець стає важливою постаттю, підписує свої роботи, демонструє майстерність та індивідуальність.

2. Форма та стиль

Ікона

Площинність, відсутність перспективи (застосовується так звана "зворотна перспектива").

Умовність пропорцій: святі постаті часто видовжені, фон золотий, що символізує вічність.

Кольори – символічні (синій як небесний, червоний як божественний, золотий як світло).

Картина раннього Відродження

Використання лінійної перспективи.

Об'ємність, увага до анатомії, реалістичні пропорції.

Пейзаж і архітектурний фон набувають значення.

3. Зображення людини

Ікона

Людина як образ Божий, ідеалізована, віддалена від земної буденності.

Вираз обличчя серйозний, відчужений, спрямований на духовний світ.

Картина раннього Відродження

Людина – центр світу.

Реалістичне відтворення тілесності, емоцій, рухів.

Портрет починає розвиватися як самостійний жанр.

4. Простір і композиція

Ікона

Символічний простір, час поза історією.

Композиція статична, фронтальна.

Картина раннього Відродження

Простір реалістичний, об'ємний, з глибиною.

Динаміка, взаємодія фігур, часто драматизм.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Адорно Т. Теорія естетики. К. : Основи, 2002. 518 с.
2. Безклубенко С. Мистецтво: терміни і поняття К., 2008.
3. Бенюк О.Б. Філософія мистецтва. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: Вид-во Ліра-К, 2018. 32 с.
4. Вінкельман І.І. Про художній ідеал прекрасного. К.: Мистецтво, 1990. 305 с.
5. Гераїмчук І.М. Філософія творчості: монографія. Донецьк: ЕКМО, 2006. 120 с.
6. Гомперц В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі. К., 2017.
7. Гонтова Л. Історія мистецтв як культурний текст. ХХ ст. К., 2005.
8. Даниленко В.Я. Дизайн: Підручник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
9. Дюбі Ж. Доба соборів. Мистецтво та суспільство 980-1420 рр. Київ: Юніверс, 2003. 320с.
10. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. С. Фартінга. Харків: Віват, 2023. 576 с.
11. Історія українського мистецтва. К.: АН УРСР, 1966. В 6-ти т.
12. Колеснікова О.В, Межова Н.Г. Естетика: конспект лекцій. Х.: НЮА України ім. Я. Мудрого, 1998. 152 с.
13. Корній Л., Сюта Б. Історія української музичної культури : підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: НМАУ, 2011. 736 с.
https://spadok.org.ua/books/kornii_lp_siuta_bo_istoriia_ukrayinskoyi_muzic_hnoyi_kulturi.pdf
14. Король А. Теоретичні аспекти класифікації пластичних мистецтв. Молодь і ринок, 2012. URL: <https://doi.org/10.31500/2309-8155.19.2019.185995>
15. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття: навчальний посібник. К.: Либідь, 1997. 224 с.

16. Левчук Л.Т. Українська естетика: традиції та сучасний стан: монографія. К.: Маклаут, 2011. 339 с.
17. Левчук Л.Т., Кучерюк Д.Ю., Панченко В.І. Естетика: підручник для ВНЗ. К. : Вища школа, 2000. 398 с.
18. Легенький Ю. Від ремесла до творчості : збірник. К., 1990.
19. Мовчан В.С. Естетика: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 527 с.
20. Моруа А. Мистецтво і життя. К.: Мистецтво, 1990. 356 с.
21. Назаренко Н. В. Музична естетика : навчальний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. 208 с.
<http://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/3154/2/Nazarenko.pdf>
22. Ортега-і-Гассет Х. Естетика. К.: Юніверс, 2003. 605 с.
23. Панченко В.І. Етика. Естетика. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 432 с.
24. Паньків Г. Теоретичні аспекти проблеми синтезу в пластичних мистецтвах. Вісник ХДАДМ. 2017. № 5. С. 46-52.
25. Постолова Н. Пластичні мистецтва: Посібник. Херсон, 2006. 63 с
26. Романенкова Ю. Історія пластичних мистецтв. К., 2008.
27. Стародубцева Л. В. Архітектура постмодернізму: історія, теорія, практика. К.: Спалах, 1998. 208 с.
28. Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичне переживання. К.: Юніверс, 2001. 366 с.
29. Філіп Р. Коротка історія музики. К.: Наш формат, 2025. 309 с.
https://nashformat.ua/products/korotka-istoriya-muzyky-709718?srsltid=AfmBOorAqVBCZ6cHF_d4T855BnbNbqaxH2DQb3ZTYJm7TUgsHMQF5bLe#gallery-4
30. Хогарт У. Про красу. К.: Мистецтво, 1978. 224 с.
31. Ходж А. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів: [пер. з англ.] Х., 2012.
32. Чистіліна Т. Етика та естетика. К.: ЦНЛ, 2019. 304 с.
33. Шейко В. Історія художньої культури. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія. Х., 2001.
34. Шейко В. Історія художньої культури. Західна Європа ХІХ–ХХ ст.: підруч. Х.: ХДАК, 2001.
35. Шейко В. Історія художньої культури. Західна Європа ХVІІ і ХVІІІ ст.: підруч. Х.: ХДАК, 2001.
36. Шейко В. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ: підруч.. Х.: ХДАК, 1999.

- 37.Шейко В. Історія художньої культури. Середньовіччя: підруч. Х.: ХДАК, 2001.
- 38.Шейко В. Історія художньої культури: Західна Європа XVII–XVIII ст.: підруч.. Х.: ХДАК, 2001.
- 39.Шеллінг Ф.В. Філософія мистецтва. К.: Мистецтво, 2002. 485 с.
- 40.Шумега С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. К., 2004.

Додаткова література

- 41.Академічна та популярна музика у ХХ - на початку ХХІ ст. : матеріали лекції. ХНУ імені В.Н. Каразіна.
<https://socialscience.uaepa.karazin.ua/wp-content/uploads/2015/04/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-6.pdf>
- 42.Алфьорова З. І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва. Х.: ХДАК, 2008. 267 с.
- 43.Алфьорова З., Первишева І. Пластичне мислення в художній культурі на межі ХХ-ХХІ ст.: зміни в принципах монтажності. *Культура України. Сер. Мистецтвознавство : зб. наук. прВип. 54.* Харків., 2016. С. 398-323.
- 44.Архітектура: енциклопедія / Авт.-упорядник Н. Беспалова. Харків: 2010.
- 45.Барановська Н.М. Промислова естетика: навчальний посібник для студентів дистанційної форми навчання. Львів: Львівська політехніка, Ін-т дистан. навчання, 2003. 98 с.
- 46.Бедакова С. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX століття): навчальний посібник. Миколаїв. 306 с. <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/byedakova-s.-v.-2018-istoriya-zarubizhnoyi-muzyky-kinecz-hvi-%E2%80%93-hih-stolittya.pdf>
- 47.Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. К.: Рад. школа, 1973. 127 с.
- 48.Брюховецька О. Візуальний поворот у культурі і культурології URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15232/Briukhovetska_Vizualnyi_povorot_u_kulturi_i_kulturolohii.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 49.Васильєва Л. Л. Рок-музика як фактор розвитку культури другої половини ХХ століття : монографія. Миколаїв : Іліон, 2016. 282 с.
- 50.Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Париж-Київ, 2010
- 51.Даниленко В. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури.Х., 2005.
- 52.Даниленко В. Світоглядні підвалини дизайну. Вісник харківської

- академії дизайну і мистецтв. Вип. 2. 2002.
53. Кияновська Л. Українська музична культура : навчальний посібник. Тернопіль, 2000. 248 с.
https://spadok.org.ua/books/kornii_lp_siuta_bo_istoriia_ukrayinskoyi_muzichnoyi_kulturi.pdf
54. Кноровський М. Історія польського плакату // Багатство думки, багатство форми. Каталог виставки. Х., 2014. С.3-6
55. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови : монографія. Львів, 2000, 265 с. https://composer.ucoz.ua/_id/4/490_-2000-____.pdf
56. Левицький І. Основи теорії музики. NY :Говерля, 1966.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Levytskyi_Ivan_skrypal/Osnovy_teorii_muzyky.pdf
57. Марущак О.В. Філософія (етика, естетика, логіка): словник основних понять і термінів. Миколаїв: МНАУ, 2021. 52 с.
58. Мархайчук Н. В. «Сучасні візуальні мистецтва»: до проблеми понятійно-термінологічного апарату. Матеріально-художня культура: проблеми теорії та практики: зб. статей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13–14 травня 2010 р., ХДАДМ. Харків, 2010. С. 99–101.
59. Мархайчук Н. Класифікація напрямів нефігуративного дискурсу України 90-х рр. ХХ ст. / Наталя Мархайчук // Теорія і практика матеріально-художньої культури: 3-я електронна наук. конф. проф.-викл. складу ХДАДМ: Зб. матеріалів. Харків, 2003. № 3. С. 92–94.
60. Міляєва Л., Логвин Г. Українське мистецтво ХІУ – першої половини ХУІІ століть. К., 1963.
61. Откидач В.М. Рок-музика і світовий художній процес: Моногр. / Харк. держ. акад. Культури. Харків, 2005. 294 с.
62. Павельчук І. На перехресті модерну. Федір Кричевський на шляху до постімпресіонізму. К.: НаУКМА, 2019. 102 с.
63. Павельчук І. Постімпресіонізм в українському живописі ХХ століття. К.: НаУКМА, 2019. 576 с.
64. Педан І. Колаж в арт-дизайні: становлення та художні особливості. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2015. № 2. С. 44-49.
65. Петрушенко О.П. Словник з естетики. Львів: Магнолія, 2019. 352 с.
66. Радевич-Винницький Я.К. Етикет і культура спілкування: навчальний посібник. – К.: Знання, 2006. – 291 с.
67. Рибалко С. Жанр НЮ в японському мистецтві кінця ХІХ–першої половини ХХ ст. // Художня культура. Актуальні проблеми : наук. вісн. / Ін-т

- пробл. сучас. мистец. Нац. акад. мистец. України. Київ, 2014. Вип. 10. С. 283–300.
68. Рижова І. Сутність і зміст дизайну. *Гуманітарний вісник ЗДА. 2012. №51*. С. 206-216.
69. Савельєв В.П. Культурологія. Етика. Естетика: навчальний посібник. Львів: Магнолія, 2019. 323 с.
70. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань. К., 2008.
71. Стендаль Естетика реалізму. К.: Мистецтво, 1983. 278 с.
72. Степовик Д. Історія української ікони Х – ХХ століть. К, 2004.
73. Стрілець В. Історичні витoki дизайну та його сучасна характеристика. *Культура і мистецтво у сучасному світі: наук. зап. КНУКіМ*. Вип.11. К.: КНУКіМ, 2010. С. 267-271.
74. Торнтон С. 33 митці у трьох актах. К., 2016.
75. Українське мистецтво у полікультурному просторі. К., 2006.
76. Уманцев Ф. Мистецтво Давньої України: історичний нарис. К.: Либідь, 2002.
77. Усенко Н. Мультимедіа в мистецькому процесі Харкова (на прикладі фестивалю молодіжних проєктів «NonStopMedia» // Вісник ХДАДМ: зб. наук. пр. Харків, 2013. № 1 (Мистецтвознавство). С. 134–136.
78. Художні практики початку ХХІ століття: новації, тенденції, перспективи: збірник наукових праць. К., 2019. Вип. 1.
79. Шейко В. Історія української художньої культури: підручник для студ. вищих навч. закладів мистецтва і культури. Х., 2003.
80. Яковлев С. Мистецтво і світові релігії. К., 1989.
81. DeCerteau M. *The Practice of Everyday Life*. Berkley, Los Angeles: University of California Press. 110 p.
82. Freedberg D. *The Power of Images: Studies in the History and Theory of Response*. Chicago: University of Chicago Press, 1989. 560 p.
83. Mirzoeff N. *What is visual culture? The visual culture. Reader / edited by N. Merzoeff . L., N.-Y.: Routledge, 1995. P. 3–13.*
84. Morley D. *EurAm, Modernity, Reason or Alterity: or Postmodernism, the Highest Stage of Cultural Imperialism?* Morley D., Kuan-Hsing C. *Stuart Hall: Critical Dialogues in Cultural Studies*. London: Routledge, P. 324–360.

ОСНОВИ МИСТЕЦЬКОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» ОПП «Кінотелеоператорство»
«Фотомистецтво та відеографія»

Укладачі:

Лисенкова Владлена Віталіївна,
доктор філософських наук, доцент

Мархайчук Наталія Віталіївна,
кандидат мистецтвознавства, доцент

Соловйова Юлія Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

Видається в авторській редакції

Комп'ютерний набір Ю.Соловйова